

Hodnocení diplomové práce

Nazvané: Pražské mystérium č. 2

Autorky: Heleny Jirákové, 6. roč., a. r. 2019/2020

Atelier: Intermediální tvorby III. na AVU v Praze

Vypracoval vedoucí diplomové práce: doc. MgA. Tomáš Vaněk

Diplomantka Helena Jiráková přestoupila do ateliéru Intermedií 3 po dvousemestrální stáži v roce 2019 z ateliéru Intermedií 2. Od počátku jsme pracovali s jejím zájmem o přírodní či městské úkazy mající určitou atraktivitu, aniž by tato atraktivita byla na první pohled zřejmá. Během studia na AVU absolvovala stáž v ateliéru hostující umělkyně, zahraniční stáž a několik skupinových a individuálních výstav a účastnila se několika veřejných soutěží na umělecké dílo ve veřejném prostoru.

Od počátku studia byly pro práci a přemýšlení Heleny Jirákové důležité otázky spojené s kontextem místa a konceptualizací gesta či akce. Helena chodila často po krajině a to i městské, aby objevovala přitažlivost míst, na kterých se něco děje. Autorsky pracovala především s videem jako záznamovým médiem, fotografií a následnou instalací s využitím textů k dovysvětlení. Několikrát realizovala své projekty také společně v kolektivu.

Během zmíněných stážových semestrů v našem ateliéru vzniklo několik zajímavých prací, jakými například byly projekt Absolutního středu Evropy nalezeného v západních Čechách nebo společný soutěžní projekt s architekty na pomník k památce železničního neštěstí v Zákolanech.

V autorských přístupech Heleny Jirákové je určující potřeba pracovat projektově s určitým výzkumem a obsáhnutí věcí a vztahů v kontextu místa, dané legendy i příběhu historie umění. Nerada vytváří fikce, napojuje se na věci, které potká, či někde existují. Ať už je to v přírodě či městském archivu. Její projekty obsahují i vzdělávací složku, přestože ji nikdy neartikuluje. Helena pracuje se statutem umělkyně jako přemýšlivé a zodpovědné osoby, která dbá na etiku a ekologické požadavky v práci i přemýšlení.

Dokumentace umělecké práce byla a je pro Helenu Jirákovou důležitou důkazovou formou akcí a projektů, které realizovala. Zmiňuji to opakovaně, aby na formách prezentace dokumentace se nepřestávalo pracovat koncepčně ve vztahu k umění daného žánru. S opatrností podotýkám, že některé návrhy dřívějších prací postavených na dokumentaci se mi zdáli překombinované ve smyslu vypovědět víc, než bylo třeba.

Předložená diplomová práce nazvaná **Pražské mystérium č. 2** je koncipovaná jako dokumentace akce, která ustavovala rituálně Helenin objev slunečních hodin v architektuře, které nebyly takto koncipovány. Specificky situovaný průhled v daném podchodu metra Butovice, skrze nějž dopadá sluneční světlo na dlažbu, po které dennodenně prochází nespočet lidí, je zároveň místem, kde se v den jarní rovnodennosti prosvítí plný tvar daného

otvoru ve své geometrické přímosti a úplnosti. Natočením na video dané situace doplněné rituálně pomalým chozením performerek po obvodu světelného tvaru, který je neustále na ústupu, vznikl svěbytný dokument, který dokazuje vyjímečnost velmi obyčejného místa. Praktickou část diplomové práce Heleny Jirákové vnímám v kontextu fenoménu objevitelství a zároveň ji považuji za otevřenou pro realizaci fyzické úpravy místa jako specifického díla ve veřejném prostoru.

Důležitou roli spolu s praktickou diplomovou prací Heleny Jirákové hraje její písemná část, která je věcně napsaná bez patosu k velkému světlu přicházejícího zhora, je promyšlená a nepřehrává nic navíc, než bylo v daném projektu odpracováno. Souvislosti, které uvádí, jsou jasné a co se týče zdrojů, mohly by být propracovanější a úplnější..

Z mého pohledu je však diplomová práce Heleny Jirákové kvalitní jak ve svém rozsahu tak odpracovaností a instenzitou, se kterou se projektu slunečního světla v Butovicích věnovala. Její práce poukazuje na mystiku místa bez aury nadpřirozeného zázraku. Přesto v sobě obsahuje jakési kouzlo.

Oceňuji nadšení a soustředěnost, se kterou Helena diplomovou práci celý půl rok organizovala a vytvářela a která je z mého pohledu kvalitním výstupem a završením šestiletého studia na AVU.

Doporučuji práci Heleny Jirákové k obhajobě a hodnotím ji **výborně**.

Tomáš Vaněk

v Praze dne 13. 9. 2020